

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

27. De actione ex iussu & de in rem versa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

potest tamen in causis Ecclesiasticis, vel coram iudice Ecclesiastico.

12 Religiosi munus Aduocati omnino prohibetur, praeterquam in causis sui monasterii.

13 Syndicus dicitur procurator alicuius Communitatis.

14 Procurator vel mandatarius, si se habeat, ut merus interuentus (v. c. ad prolem baptismum suscipiendam, ad matrimonium nomine Regis contrahendum, sibi nullum ius aut actionem acquirit, sed tantum domino suo seu principali.

Quod si verò aliquis mandatum quidem ab altero habeat contrahendi, v. c. merces emendi, contractum tamen nullo exposito mandato, veluti suo nomine celebret. Talis non solum ius & obligationem sibi ipsi acquirit, sed etiam executio sententiae in eiusdem bonis fieri solet: licet postea actione mandati hoc ipsum repetere possit à mandante.

CAP. XXVII.

De Actione ex iussu, & de in rem verso.

Contrahens cum eo qui in alterius potestate est, interdum actionem acquirit aduersus dominum, siue eum, qui illum in potestate habet, siue iussu, siue de in rem verso. Vel enim, qui in potestate positus est, voluntate & iussu domini, patris, praetati, contrahit, vel sine eius iussu. Si iussu interdum est iussus directus, quo casu competit actio ex iussu aduersus dominum, patrem, praetatum, in solidum, quatenus iussit seu intra fines & formam iussionis. Interdum interuenit iussus interpretatiuus, puta-

postea ratum habeatur, in his quoque actio ex iussu competit.

Actio exercitatoria & institutoria ex iussu, si quis ² videlicet maritimæ vel terrestri negotiationi alium præposuit, censetur ratum habere quicquid in tali negotio gesserit, dummodo fines negotii non excedat, competit aduersus præponentem, tanquam ex iussu generali.

Inter mandatum & iussum hoc interest, quod ³ iussum necessitatem imponit (v.c. seruo) sed mandatum liberè suscipitur.

Quod ad actionem de in rem verso attinet, si personæ in potestate alicuius positæ sine iussu eius expresso & tacito contraxerunt, tunc absolutè loquendo, non obligatur pietatis, v.c. ex contractu Religiosi; pater ex contractu filii, famuli, sed solum quatenus in rem eius aliquid versum esse demonstrari potest.

Monasterium non obligatur ex contractu aut delicto Religiosi, exceptis casibus: 1. Si Religiosus cōmunicato consilio cum prælato & capitulo delictum commisit: quia delictum Prælati & Capituli nocet Ecclesiæ. 2. Si Religiosus administrationi præpositus aliquid egit aut contraxit, secundum limites commissionis & officii. 3. Si Religiosus in Academia vel alibi cum licentia prælati degens, sumptus faciat, vel pecunias mutuò accipiat, secundum quantitatem illi destinatam. ⁴

NB. In rem alicuius aliquid versum esse, est si quid vel domino vtiliter computatum, vel in quoscunq; sumptus necessarios, aut vtilis domino expensum fuit.

Non

- 5 Non censetur aliquid in rem meam versum esse, nisi quatenus exinde locupletior factus sum.
- 6 Si famulus vinum numerata pecunia domino emere iussus, impetrata fide de solutione, pecuniam intercipiat, & aufugiat contra dominum, neque ex iussu, neque de in rem eius verso, actio competere potest quia l. 3. §. sed si sic. ff. de in rem verso: *Et qui non est, ut vel credulitas creditoris domino absit, vel calliditas serui noceat; quare curiosus creditor esse debet, quo probatur.* Nec ex iussu, quia dominus non iussit, ut obligatio mutui seu crediti contraheretur, sed ut pecunia praesente emeretur.
- 7 Actio, quod iussu, seu exercitatoria, seu infortiora commodior est, quam actio de in rem verso. Nam forte quis faceret, si omissa actione, per quam mortuum à domino propter voluntatem & iussam eius consequi potest, adigat se ad difficultatem probandi rem creditam in utilitatem domini rem versam fuisse.

C A P. XXVIII.

De Negotiis gestis, aliisque obligationibus ex quasi contractu.

- 1 **Q**ui absentis negotia gerenda utiliter suscepit, actionem negotiorum acquirit, etiam contra ignorantem, qua compellitur, rem gestam ratam habere, item expensas necessarias, damnum & compensationem laboris facere, & id utilitatis causa deceptum est, ne absentium desererentur negotia, quae sane nemo curaturus esset, si de eo, quod quis impendisset nullam habiturus esset actionem. Et competit haec actio negotiorum gestorum, tamen si negotii eventus infelix fuerit, dummodo negotii gestor prudenter & utiliter